

tva. Za razliku od specijalističkih demografskih istraživanja koja su najčešće temeljena na rezultatima suvremenih službenih popisa stanovništva, empirijska osnovica Lajićevih istraživanja umnogome je šira jer se on koristi svim dostupnim izvorima podataka o stanovništvu otoka – od procjena vladara otoka, preko iskaza putnika i crkvenih shematizama. Povijesni i interdisciplinarni pristup omogućuje autoru drukčiji i dakako dublji pristup pri analizi trendova budućeg razvitka otoka, nego što bi to bilo moguće u demografskoj studiji utemeljenoj samo na podacima službene popisne statistike. Zahvaljujući autorovu metodološkom i teorijskom pristupu, knjiga *Kvarnerski otoci – demografski razvoj i povijesne mijene* istodobno je i (pri)povijest o stanovništvu otoka i znanstvena studija o funkcioniranju društvenih mikrosustava.

Aleksandar Vukić

**Nacionalni sociološki kongres
Metodološki izazovi sociologiji:
društveni problemi u Hrvatskoj,
Filozofski fakultet u Splitu,
30. – 31. ožujka 2007.**

Nacionalni sociološki kongres *Metodološki izazovi sociologiji: društveni problemi u Hrvatskoj* održan je 30. i 31. ožujka 2007. godine u Splitu, u organizaciji Odsjeka za sociologiju Filozofskog fakulteta u Splitu i Hrvatskog sociološkog društva. Ukupno su održana 42 izlaganja, a na kongresu je bilo stotinjak sudionika. Glavna je tema kongresa bila metodologija i njezina primjena i razvijenost u sociološkim istraživanjima, iako naglasak mnogih izlaganja nije bio isključivo na metodološkoj tematici.

Prvoga dana, na svečanosti otvaranja pozdravnim govorom sudionicima kongresa obratili su se prorektor splitskog Sveučilišta Željko Domazet, dekan Filozofskog fakulteta u Splitu Josip Milat te predsjednik HSD-a Siniša

Zrinščak. Nakon pozdravnih govora održana su uvodna izlaganja. Prvo izlaganje naslovljeno “O nekim razvojnim stranputicama kvantitativne metodologije u Hrvatskoj” održao je Benjamin Čulig u kojem je upozorio kako sociologija još uvijek nije dosegla razinu profesije te je iznio tezu da je metodologija, iako dijeli sudbinu struke, možda u nekim aspektima razvijenija od nje same. Također je uputio na neke od najčešćih pogrešaka kojima podliježu sociolozi pri upotrebi statističkih analiza te interpretaciji njihovih rezultata. Slijedila su izlaganja Ognjena Čaldarovića, koji je uputio na potrebu primjene kvalitativnih metoda u primijenjenim sociološkim istraživanjima, i Anči Leburic, koja je održala predavanje o mješovitoj metodologiji kao aktualnom trendu u društvenim istraživanjima te upozorila na nužnost prevladavanja sukoba između kvalitativnog i kvantitativnog pristupa.

U nastavku programa održan je okrugli stol na kojem je Siniša Zrinščak analizirao proces prijave i evaluacije socioloških istraživanja u sklopu nedavno održanoga natječajnog postupka za prijavu znanstvenih projekata pri Ministarstvu znanosti, obrazovanja i sporta. Osim analize iskustava, govorilo se i smislenosti politički financiranja znanstvenih projekata te o poteškoćama pri dobivanju informacija i uključivanju u međunarodne znanstvene projekte.

Nakon kraće pauze u kasno poslijepodne prvoga dana nastavljen je radni dio kongresa s dva bloka izlaganja. Prvi se bavio kvalitativnim pristupima u sociologiji (I. Kuvačić), neistraženim društvenim fenomenima u Hrvatskoj, odnosno nedostatnom sociološkom obradom nekih relevantnih društvenih problema (D. Lalić, M. Mustapić), uzorkovanjem teško dostupnih populacija (V. Bačak), interdisciplinarnom primjenom etnografskih istraživanja (R. Relja) te analizom slučaja kao oruđem sociološke analize (D. Čengić, D. Krbec).

Drugi je blok započeo izlaganjem posvećenim problemima etičnosti u sociološkim istraživanjima (Z. Šuljug, M. Lončar), potom naporima koji se ulažu u stvaranje arhive istraživačkih podataka u Hrvatskoj (T. Matković), metodama upotrijebljenim za istraživanje supkultura (M. Štajcar) te odnosu etnometodologije i sociologije (I. Mijić).

Drugoga dana kongresa sesije su se zbog velikog broja izlagača istodobno održavale u dvjema dvoranama. Sesija u Velikoj dvorani otvorila je nekoliko iznimno aktualnih tema i problema. Nju je započeo Vjekoslav Afrić koji je održao predavanje o izgradnji javnog foruma znanja i uspostavi društva znanja. Potom su održana izlaganja o suvremenom statusu sociologije grada (O. Čaldarović), rezultatima istraživanja održivosti povratka izbjeglih Srba (M. Mesić, D. Bagić), doprinosima organizacija civilnog društva demokratizaciji Hrvatske (S. Kunac), nedostatnim i parcijalnim istraživanjima socijalne stratifikacije hrvatskog društva (Z. Malenica) te potrebi istraživanja identiteta regija na primjeru istočne Hrvatske (A. Šundalić). Nakon kraće pauze sesija je nastavljena izlaganjima o javnoj ulozi religije (S. Zrinščak), determinantama nacionalnog ponosa (B. Čulig), kritici metodološkog nacionalizma koji izjednačava granice države s granicama društava (M. Mesić) te brojnim drugima.

Druga sesija održana u Maloj dvorani ponudila je šarolik i također ponešto nekoherentan niz zanimljivih predavanja posvećenih temama koje su trenutačno u središtu zanimanja hrvatskih sociologa.

Tako bih izdvojila zanimljivo i dinamično izlaganje S. Bartoluci i B. Perasovića o razvoju sociologije sporta u Hrvatskoj. Neke od ostalih zastupljenih tema bile su sociološka istraživanja upotrebe droge (N. Dubreta), socijalne i zdravstvene nejednakosti kao posljedica zdravstvene politike (M. Mastilica), metodološke teškoće u mjerenju siromaštva (Z. Šućur), fenomen obrazovanja u udžbenicima sociologije (A. Tufekčić), akteri sociokulturnih promjena

(J. Zlatar), povijesni pregled nastanka i djelovanja sociološkog društva (G. Batina) itd.

U popodnevним satima kongresa je zatvoren radionicom “Baze znanja iz sociološke metodologije” gdje su Vjekoslav Afrić i Tijana Trako predstavili bazu znanja koju su izradili studenti sociologije Filozofskog fakulteta u Zagrebu, s detaljnim uputama kako joj pristupiti i kako se njome koristiti. Unatoč nekim poteškoćama, kao što je pitanje potpune točnosti i sustava recenziranja postavljenih informacija, ona svakako predstavlja vrijedan napor u okupljanju i razmjeni znanja.

Nakon zatvaranja kongresa u poslijepodnevним satima održana je izborna skupština Hrvatskog sociološkog društva na kojoj je izabrano novo predsjedništvo za mandatno razdoblje od 2007. do 2009. godine. Za predsjednicu HSD-a izabrana je Inga Tomić-Koludrović, za potpredsjednike Aleksandar Štulhofer i Siniša Zrinščak, dok je novi tajnik Branko Ančić. Također, posthumno je dodijeljena nagrada “Rudi Supek” preminulom sociologu Srdanu Vrcanu.

Tijekom ovoga dvodnevnog kongresa mogla su se čuti brojna zanimljiva izlaganja koja osim što su uputila na dosadašnja metodološka postignuća i dileme, pružila su i djelomičan uvid u aktualne interese i pristupe hrvatskih sociologa. No, unatoč dobroj organizaciji kongresa, zbog brojnosti i heterogenosti izlaganja nije ostajalo dovoljno vremena za rasprave o otvorenim pitanjima i temama.

Svi sažeci radova s ovoga kongresa te lista izlagača i izlagačica objavljeni su u knjizi sažetaka, u nakladi HSD-a, te su tako dostupni zainteresiranim čitateljima.

Adrijana Šuljok